

26. Situationen i og omkring Berlin er en essentiel bestanddel af Øst-Vest-forholdet. Alliancen erklærer sit engagement i et frit og velstående Berlin og i at opnå forbedringer for byen, især via det allierede Berlin-initiativ. Den mur, der deler byen, er et uantageligt symbol på Europas deling. Vi søger en fredstilstand i Europa, i hvilken det tyske folk kan genvinde sin enhed gennem fri selvbestemmelse.

Vor skitse for samarbejde

27. Vi har for vort vedkommende i dag atter bekræftet, at Alliancen må og vil genforstærke sine egne bestræbelser for at overvinde Europas deling og at udforske alle tilgængelige veje for samarbejde og dialog. Vi støtter åbningen af de østlige samfund og opmuntrer til reformer, der sigter mod positive politiske, økonomiske og menneskeretlige udviklinger. Håndgribelige skridt i retning af ægte politiske og økonomiske reformer forbedrer mulighederne for et bredt samarbejde, medens en fortsat nægtelse af grundlæggende friheder ikke kan andet end have en negativ virkning. Vor fremgangsmåde anerkender, at hvert land er enestående og må behandles ud fra egne forudsætninger. Vi anerkender tillige, at det i alt væsentligt påhviler landene i Øst selv at løse deres problemer gennem reformer indefra. Men vi kan også spille en konstruktiv rolle inden for vor Alliances rammer såvel som i vore respektive bilaterale forhold og i internationale organisationer, hvor det måtte være hensigtsmæssigt.

28. Til dette formål er vi blevet enige om følgende fælles dagsorden for fremtiden:

- efterhånden som mulighederne frembyder sig, vil vi udvide omfanget af vore kontakter og vort samarbejde til at dække en bred vifte af spørgsmål, som er af betydning for såvel Øst som Vest. Vort mål er en vedvarende indsats tilpasset specifikke opgaver, der vil hjælpe til med at uddybe åbenheden og fremme demokratiet i Østlandene og således bidrage til at etablere en mere stabil fred i Europa;
- vi vil i særdeleshed forfølge udvidede kontakter mellem individer i Øst og Vest uden for regeringskredse. Disse kontakter bør omfatte alle udsnit af vore samfund, men i særdeleshed unge mennesker, som skal bære ansvaret for at fortsætte vore fælles bestræbelser;

- vi vil søge udvidede økonomiske og handelsmæssige forbindelser med Østlandene på grundlag af kommercielt sunde vilkår, fælles interesse og gensidighed. Sådanne forbindelser bør også tjene til at anspore til virkelige økonomiske reformer og således lette vejen for en forøget integration af Østlandene i det internationale handelssystem;
- vi har til hensigt gennem forøget samarbejde at demonstrere, at demokratiske institutioner og økonomisk valgfrihed skaber de bedst mulige betingelser for økonomiske og sociale fremskridt. Udviklingen af sådanne åbne systemer vil lette samarbejdet og som en følge deraf gøre dets frugter mere tilgængelige;
- en vigtig opgave for vort samarbejde vil blive at udvikle metoder til at udstrække vestlige erfaringer og knowhow til Østlandene på en sådan måde, at det svarer til og fremmer positive forandringer. Udvekslinger på tekniske og ledelsesmæssige felter, etablering af samarbejdende træningsprogrammer, udvikelse af den uddannelsesmæssige, videnskabelige og kulturelle udvekslingsvirksomhed frembyder alt sammen muligheder, der endnu ikke er udtømte;
- lige så vigtigt vil det være at integrere de øst-europæiske lande mere fuldstændigt i bestræbelserne for at besvare den moderne verdens sociale, miljømæssige og teknologiske udfordringer, hvor fælles interesser bør vinde sejr. I overensstemmelse med vor bekymring for verdensomspændende udfordringer vil vi tilstræbe at engagere Østlandene i samarbejdsstrategier på sådanne områder som miljø, terrorisme og narkotika. Østlig vilje til at deltage konstruktivt i behandlingen af sådanne problemer vil hjælpe yderligere samarbejde på vej også på andre områder;
- forståelse mellem Øst og Vest kan kun udvikles, dersom vore respektive samfund vinder øget viden om hinanden og kan kommunikere effektivt. For at opmuntre til en forøgelse af sovjetiske og østlige studier ved lærestalter i vore lande og af tilsvarende studier i Østlandene er vi rede til at etablere et stipendieprogram, der skal fremme studiet af vore demokratiske institutioner, hvortil kandidater indbydes fra såvel Øst- som Vesteuropa og Nordamerika.